

KORONA KOETTELEE

Herään aamulla kuuden tietämässä uuteen päivään. Miksi minä taas heräsin näin aikaisin, kun minulla ei ole mitään tekemistä tänäkään päivänä. Yritän kääntää kylkeä ja etsiä uutta uniasentoa, jos vaikka saisin vielä unen uudestaan. Ei se onnistu. Avaan radion, jos vaikka se auttaisi nukahtamaan uudestaan. Ajatukset alkavat kuitenkin vaeltamaan viimeaikaisissa tapahtumissa. Parisängyn toinen puolikas on tyhjä. On ollut jo toista vuotta. Minun on kasattava itseni. En saa antaa tunteilleni valtaa. Näinkö minä hänestä unta? Hän vilkutti minulle jonkin väkijoukon keskeltä hyväntahtoisesti hymyillen, mutta ei tullut luokseni. Minä kiukustuin, sillä ainahan hän oli tullut aiemmin luokseni, ottanut syliinsä, antanut turvaa ja rakkautta. Ei, minä en saa ajatella häntä. Minun on pidettävä pääni selkeänä. Jos annan tunteille ja unille vallan, minä sekoan, tulen toimintakyvyttömäksi.

Pyörin sängyssä tunnin, toista ja nousen keittämään kaurapuuroa. Huvittavaa, se on ainoa ruoka, joka maistuu minulle edelleen. Syön puuron runsaan marjasurvoksen kanssa. Muistan, miten söimme mieheni kanssa yhdessä aamiaista, puuroa itse keräämiemme metsämarjojen kanssa. Minä valmistin aamiaista ja hän luki Helsingin Sanomien otsikoita ja uutisia niitä minulle kommentoiden. Meillä oli kiireetön ja lämminhenkinen aamuhetki, silloinkin, kun olimme työelämässä. Nyt minä syön puuron kiireesti, ikäänkuin työt odottaisivat nurkan takana. Suoritan aamupesun ja -voimisteluni. Suoritan elämää, en nauti elämästä, mutta suoritan sitä.

Selaan Helsingin Sanomia ja saan tietää kuinka monta kuollutta ja sairastunutta on missäkin. Se minun on välttämättä tiedettävä, että ymmärtäisin pysyä täällä neljän seinän sisällä, turvassa, niinhän minulle vakuutellaan. Minusta ollaan huolissaan, siitä että olen hengissä, enkä ole rumentamassa tilastoja sairastuneiden sarakkeessa.

Noin kuukausi sitten tuli korviini ensimmäisiä uutisia tästä viheliäisestä viruksesta. En mitenkään osannut uskoa kuulemaani, että se olisi vaarallinen ja juuri minulle. Minä en ole sairastanut näitä jokavuotisia flunssa- ja nuhakuumeita ainakaan kahteenkymmeneen vuoteen. Nyt kaikki uutiset ovat yhtä koronaa. Yhä hurjempia lukuja sairastuneista ja kuolleista. Toki minunkin on uskottava, että näkymätön vihollinen on vaarallinen ja vaanii kaikkialla, ystävän takin kauluksessa, avattavan oven kahvassa, kaikkialla missä kaksi tai kolme kohtaa. Minä kuulun riskiryhmään ja minun on pysyttävä kotona. Minä en voi kutsua naapuria kahville, enkä tavata lapsen lapsiani. Minä en voi mennä pelaamaan korttia, enkä tapaamaan kahvikupposen verran ikäisiäni "porinaporukkalaisia". Minä en voi mennä edes ruokakauppaan, muusta kaupasta puhumattakaan. Hierojakin perui tilausajan, vaikka hän on terve, nuori aikuinen ja minä luulen olevani terve koronan osalta, vaikka jalkani tarvitsisivat käsittelyä. Suuhygienisti perui myös tapaamisen, jota olin odottanut jo monta kuukautta. Mitäpä minä nyt suuhuollolla tekisinkään, enhän muista koska olisin edes hymyillyt. Kampaamot ovat kiinni. Nämä vähäiset haivenet muuttavat väriään ja hapsottavat epämääräisesti näkökentässä. Sanoisinko lapsen lapselleni laulun sanoin: "On silti hyvä, ettet näe minua nyt. En tahdo, että vuokseni sä järkytyt."

Jokin aika sitten kuuntelin aamulla uutisia vielä sängyssä maaten. Kerrottiin, että Euroopan komission puheenjohtaja Ursula von der Leyen, oli antanut saksalaislehdelle haastattelun, jossa oli mainittu, että riskiryhmään kuuluvia henkilöitä tulotisiin pitämään karanteenissa aina vuoden loppuun asti. Sepä olikin mukava uutinen näin heti aamulla. Mehän viihdymme kotona oikein hyvin, emmekä kaipaa seuraa, emmekä muutakaan toimintaa. Mitäpä sitä karanteenia jatkamaan viikko pari kerrallaan, vaan puhutaan nyt vain vuosi tai pari. Mehän olemme turvassa ja meistä pidetään huolta. Kukaan ei kysy, että haluanko minä olla tässä turvassa. Haluanko minä lusia tätä "kakkua" vuositolkulla, vai haluanko ottaa riskin, että kohtaan viholliseni silmästä silmään.

Terassinaapurin rouva soitti ja ehdotti, että mentäisiin kävelemään. Minä kieltäydyin kipeään polveeni vedoten. Minä en ole innokas kävelemään ilman päämäärää, enkä näe tätä luonnon kauneutta kuraisten pellon piennarten ja koiran jätöksien takia. En osaa halata puuta saadakseni voimaa, kun puu on minulle polttopuu ja metsä arvaamaton, joskus eksyttävä, pelottavakin. Olen kävellyt lapsuudessani koko loppuikäni tarpeiksi, sillä kaikkialle oli vähintään se kymmenen kilometriä. Olemme tavanneet naapurini kanssa joskus kahvittelun merkeissä. Me olemme kohtalotovereita. Hänen miehensä kuoli pari vuotta sitten ja minun mieheni toista vuotta sitten. Kun tapaamme, kumpikin siteeraa miehensä sanomisia ja tekemisiä. Me kumpikin tiedämme oikein hyvin miltä toisesta tuntuu ja mitä on menettää rakas kumppani ja jäädä yksin. Koti, joka on ollut turvan ja rakkauden tyyssija, tuntuu toisinaan tyhjälle ja autiolle, aivan liian avaralle. Kotona on ollut levollinen ja vapautunut tunnelma, nyt on usein sydänelässä kummallinen möykky painolastina. Me emme voi ymmärtää, kun puhutaan uutisia myöten, että "toisen naama alkaa ärsyttää", että jatkuva lähekkäin olo haastaa parisuhdetta. Me kumpikin olimme eläneet läheisessä parisuhteessa vuosia ja vuosikymmeniä ja voimme vakuuttaa, että tämä koronakaranteenikin olisi leikki vain, jos saisimme edelleen pitää puolisoimme lähellämme.

Minä pidän radion päällä kahdessa huoneessa, koska haluan saada elämisen ääniä tähän tyhjyyteen, vaikutelman, että olen osa maailman menoaa. En varsinaisesti kuuntele radioa, en keskity oikein mihinkään. Kuljen rauhattomana huoneesta toiseen. Otan aikakauslehdten käteeni ja yritän lukea, vaikka siinä ei ole oikein mitään minua kiinnostavaa. Avaan tietokoneen ja luen iltapäivälehdten uutisia, katson pörssikurssit. Pelaan pasianssia konemaisesti ja ajatukseni vaeltavat ties missä. Joskus rauhoitun kirjoittamaan tarinaa omasta elämästäni, lapsenlapselleni tiedoksi millaista silloin joskus oli. Kirjoittaminen on minulle eräänlaista sielunhoitoa, tunteiden järjeistämistä.

Puolenpäivän aikaan minulla on tapana syödä lounasta. En tavoita varsinaista nälän tunnetta, eikä minulla ole mitään mielitekoja. Syön, koska niin kuuluu tehdä. Minun on pidettävä kiinni päivärytmistä, pitääkseni järjikultani jotenkin toimintakykyisenä. Yritän noudattaa järjestystä syömisen ja nukkumisen suhteen. Lounaan jälkeen otan pienet päivätorkut. Sitten on kahvikupillisen vuoro. Mieheni halusi aina keittää iltapäiväkahvit ja senkin muistan joka ikinen kerta kahvipannuun tarttuessani.

Iltapäivän tunteina alan odottaa tyttäreni päivittäistä puhelinsoittoa. En soittale hänelle työaikana, ellei minulle ole sattunut jotain tavallisuudesta poikkeavaa. Hän soittaa minulle silloin kun hänellä on siihen sopiva hetki ja voimme vaihtaa ne vähäiset kuulumiset minun päivästä ja kuulen hänen kuulumiset. Puhelin on tämän eristyselämän tärkein kapistus. Puhelinyhteyksiä on vain aivan liian vähän. Entisistä työkavereista on vain muutama, joiden kanssa vaihdetaan kuulumisia harvakseltaan. Mieheni sukulaisilla ei ole ollut minulle mitään asiaa mieheni kuoleman jälkeen. Surun syövereissä rypevä leski ei tietenkään ole kenellekään hauskaa juttuseuraa. Omia sukulaisia minulla ei ole, koska he ovat matkanneet manan majoille jo aikoja sitten. On minulla sentään pari – kolme ystävää, joiden kanssa ystävyys ja yhteydenpito on säilynyt kymmenien vuosien ajan. Nämä ihmissuhteet ovat kullan arvoisia. Kun on tunnettu kauan, tiedetään toistemme tavat ja taustat. Ystäväni kannattelivatkin minua pahimpina, monenlaista toimintaa vaativina aikoina.

Leskeksi jäätyäni aloin aktiivisesti etsiä uusia kanavia tavatakseni ihmisiä ja päästäkseni toimivan elämän syrjään kiinni. Suorastaan hämmästyin mitä kaikkea on tarjolla. Seniorineuvonta Nestori neuvoo ja auttaa. Kirkko tarjoaa auttavaa kättä ja keskusteluapua. Liityin Eläkkeensaajat ry:n jäseneksi. Heillä olikin täyslaidallinen kaikkea tarjontaa melkein jokaiseksi päiväksi Elä ja Asu-seniorikeskuksessa. Huomasin Espoon kaupungin lehdessä ilmoituksen ”Porinaporukan” tapaamisista ja sinne suuntasin oitis. Näistä tapaamisista on poikunut iloa myös tähän karanteeniaikaan. Energinen Laura on kehittänyt myös puhelintapaamisia torstaipäiviksi, niin että me ”porukkalaiset” voimme kertoa muutamalla sanalla omia kuulumisia ja kuulla toisiamme. Laura auttoi myös tutustumaan Diakonissalaitoksen ylläpitämään vanhustyön kehittämishankkeeseen, Seniori-Vamokseen ja Heliin, joka onkin vierailut kotonani muutaman kerran. Mieheni sairastuttua, sain aivan ainutlaatuista ja korvaamatonta apua ja tukea Omaishoitajien toiminnanjohtajalta. Kaikessa hyväntekeväisyystoiminnassa on valtava joukko ihmisiä, jotka tekevät pyyteetöntä työtä toisten ihmisten auttamiseksi. Olin hämmästynyt miten ystävällisesti minut otettiin vastaan kaikkialla mihin nyt meninkin mukaan. Sitten tuli tämä kaiken pysäyttävä koronavirus. Tapaamiset tyrehtyivät, kaikki toiminta lakkasi. Niin minä, kuin nämä kymmenet ihmiset, joita olin tavannut, jäivät taas yksin. Yksinäisyys on henkisiä voimavaroja kysyvä tila, varsinkin, jos siihen liittyy myös muuta surua. Ilmeisesti me seitenkymppiset olemme niin holtitonta sakkia, että meidät on syytä eristää kaikesta, toisistamme, sukulaisistamme. Meille ei riitä yleiset ohjeet ja neuvot, meillä ei ole omaa harkintakykyä mitä voimme tehdä ja mitä jättää tekemättä. Katsotaan nyt, että kenen kantti kestää!

Iltapäivällä alan tuskailla televisiotarjonnan kanssa. Tuntuu kuin meitä varttuneita katselijoita ei otettaisiin ollenkaan huomioon ja mehän sitä tarjontaa juuri tarvittaisiin. En ymmärrä ketä sekin palvelee, kun kielenkäyttö on monissa ohjelmissa mielestäni ala-arvoista, kiroillaan ja käytetään alatyylisiä ilmaisuja. Ne ohjelmat, jotka ovat hauskaksi tarkoitettu nauretaan valmiiksi. Meitä katsojia taidetaan pitää jotenkin vajavaisina, ettemme itse ymmärrä milloin pitää nauraa. Juontajilla ainakin näyttää olevan hauskaa, ovat varmaan unohtaneet tehdäänkö ohjelmaa katsojille vai ihan vain omaksi iloksi. Sanoinkin tyttärelleni, että minulle sopivaa katsottavaa on enää uutiset ja urheilu. No, nyt ei sitten tarvitse katsoa sitä urheiluakaan.

Kymmenen uutisten jälkeen menen nukkumaan, paremminkin kokeilemaan tuleeko uni. Kokeilen kuunnella äänikirjaa, joskus se toimii ja toinen vaihtoehto on se, että vielä kolmen aikaan olen hereillä. Kokeilen kuunnella radioa, mutta mistä ne arvaavat, että juuri nämä nykyajan taiteelliset kappaleet on soitettava ikäihmisten maatemenoaikaan. Joskus oikein terästä kuuluani, että laulaako se suomeksi ollenkaan. Sitten on niitä lauluja, joissa on yksi lause keksitty ja sitä hoetaan räminän ja paukkeen keskellä se sallittu kolme minuuttia. Minun arvostelulla ei tietenkään ole mitään virkaa, johan äitini sanoi minulle lapsena, ettei minulla ole musiikkikorvaa, eikä hän ymmärrä miksi en opi laulamaan. Sitten on omia keksintöjäni unen tavoittamiseksi. Annan itselleni tehtäviä: Luettele kaikki nyt virassa olevat ministerit. Euroopan maat ja liput. Montako Afrikan maata muistat. Joskus muistelen luonnon ääniä: Haavan lehtien havinaa kesätuulella, sateen ropinaa aitan pärekaton, järven aaltojen loisketta rantakiviin..tasaisesti..rauhoittavasti...

Koronavirus muokkasi tätä maailmaa käsittämättömällä vauhdilla. On sanonta, ettei niin paljon pahaa, ettei jotain hyvääkin. Maailma muuttui ja me ihmiset sen mukana. Auttamisen halua ilmaantui käsittämättömän paljon. Minäkin sain useita tarjouksia kauppa-avusta.

Huomasin roskea ulos viedessäni alakerran ilmoitustaululle kirjoitetun lapun, jossa tarjottiin apua kauppaostosten hoitamiseen. Huomasin samalla, että ilmoituksen jättäjä asuu minun alapuolellani. Aloin muistella, että siihenhän vaihtui asukkaat vuosi tai kaksi sitten. Emme olleet sattuneet törmäämään toisiimme, en tunnista häntä tavatessani. Soitin hänelle ja esittäydyin ja hän otti ostoslistani hoidettavakseen.

Kaipaan tämän kurimuksen keskellä toisten ihmisten tapaamisia. Sitä tunnetta, että kuuluu johonkin ryhmään, jonne on tervetullut. En jaksa ymmärtää, mikä vaara siinä piilee, jos tapaan kaltaisiani vaikkapa korttiringissä.

Miksi me suomalaiset yleensäkin olemme hitaita tutustumaan toisiimme. Sinutelu ja tuttavallinen suhtautuminen on toki lisääntynyt kaikessa kanssakäymisessä, jospa me opimme ottamaan toisemme huomioon jatkossa vieläkin paremmin, minäkin.

Kirjoitti Sirkka Kurkela Espoon Leppävaarasta